

شکوه معمار اسلامی

»

صحنہ حضرت فاطمہ زہرا (س) نجف

دکتر سید جواد ہاشمی فاضل

مهندس محمد حسین نوف

سرشناسه	: هاشمی فشارکی، سیدجواد، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: شکوه معماری در صحن حضرت فاطمه زهرا(س) نجف / سیدجواد هاشمی فشارکی، محمدحسین نوفرستی.
مشخصات نشر	: تهران : وائیا، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۹ ص.: مصور (بخشی رنگی)، نقشه (رنگی).
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۶۶-۶۳-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۹۹] - ۱۰۲.
موضوع	: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق -- آرامگاه
موضوع	: Ali ibn Abi-talib, Imam I, 600-661 -- Tombs
موضوع	: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق.
موضوع	: Imam I, 600-661 Ali ibn abi-Talib
موضوع	: مساجد و اماکن مذهبی اسلامی -- عراق -- نجف
موضوع	: Islamic shrines -- Iraq -- Najaf
موضوع	: معماری اسلامی -- عراق -- نجف -- طرح و نقشه
موضوع	: Islamic architecture -- Iraq -- Najaf -- Design and plans
شناسه افزوده	: نوفرستی محمدحسین ۱۳۶۰-
رده بندی کنگره	: BP۳۶/۳۷
رده بندی دیویی	: ۹۵۱/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۷۶۱۷۰۷

تشر وائیا

شکوه معماری در صحن حضرت فاطمه زهرا(س) نجف

نویسنده: دکتر سید جواد هاشمی فشارکی - مهندس محمد حسین نوفرستی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۶۶-۶۳-۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

قیمت: ۲۵۰۰۰۰ ریال

نشر وائیا: خیابان انقلاب خیابان ابوریحان خیابان وحید نظری پلاک ۳۶ واحد ۱

تلفن ۰۹۱۲۱۸۶۶۵۵۸-۶۶۹۷۴۵۶۱

فصل اول

۱۱	زندگانی حضرت علی علیه السلام
۱۱	۱- ولادت و حسب و نسب
۱۴	۲- تربیت اولیه آن حضرت
۱۷	۳- امامت آن حضرت
۲۰	۴- نیازمندی خلفاء رجود علی علیه السلام
۲۹	۵- انتخاب به خلافت
۳۷	۶- شهادت حضرت علی علیه السلام
۴۸	۷- پرتوی از سیره و سیمای امیرالمؤمنین علی (علیه السلام)
۵۴	نکته های برجسته از سیره امام علی (علیه السلام)

فصل دوم

۵۷	شناخت شهر نجف
۵۸	جغرافیای عمومی نجف
۵۹	جمعیت
۵۹	جمعیت نجف
۶۰	جمعیت زائر نجف اشرف
۶۱	تاریخ نجف
۶۱	نجف قبل از اسلام
۶۱	نجف اشرف پس از دفن امام
۶۲	آشکار شدن قبر مطهر
۶۲	کالبد شهر قدیم
۶۲	تغییر و تحولات کالبدی شهر قدیم
۶۴	موقعیت بخش قدیم در کل شهر
۶۵	محلله های مسکونی نجف قدیم
۶۵	برخی از اماکن مهم و زیارتی شهر نجف
۶۵	کوفه

۶۶	مسجد کوفه
۶۷	مسجد سهله
۶۸	قبرستان وادی السلام
۷۰	سوق الکبیر
۷۱	بخش چهارم: حرم مطهر امیرالمومنین (علیه السلام)
۷۱	شناسایی وضعیت فعلی حرم مطهر
۷۱	عمارت اول
۷۱	عمارت دوم
۷۱	عمارت سوه
۷۲	عمارت چهارم
۷۲	عمارت پنجم
۷۲	عمارت ششم
۷۳	عمارت هشتم
۷۴	معرفی عناصر و اجزای حرم مطهر
۷۵	دیدهای به سمت حرم مطهر علوی
۷۵	شارع الرسول و شارع شیخ طوسی
۷۷	شارع امام زین العابدین و شارع امام صادق (ع)
۷۸	دید از بام حرم به عناصر شاخص پیرامون
۷۸	دید از دربهای حرم به مسیرهای اصلی
	فصل سوم
۷۹	معرفی طرح صحن حضرت فاطمه زهرا (س)
۷۹	محدوده، وسعت و شیب عمومی
۸۲	ضرورت طرح توسعه حرم مطهر علوی (صحن حضرت فاطمه زهرا (س))
۸۴	چشم انداز طرح
۸۶	تاریخچه زمین طرح توسعه حرم علوی
۸۸	پلان طبقات و معرفی موقعیت فضاهای صحن حضرت فاطمه زهرا (س)
۹۰	همسایگی ها و کاربری های محدوده صحن حضرت فاطمه زهرا (س)
۹۱	مسیرهای داخلی و خارجی خروج اضطراری
۹۹	منابع
۱۰۳	معرفی مولف

مقدمه

حرم مطهر امام اول شیعیان حضرت علی ابن ابی طالب (علیه السلام) به شهر نجف رونق و صفایی ملکوتی بخشید و آن را زیارتگاه صاحب‌الان ساخته است. شهر نجف از دیر باز به خاطر وجود منور آن امام همام به سبب آنکه مولود و مطون بسیاری از بزرگان علم و ادب و فقه و حدیث بوده، مورد توجه همگان قرار داشته و یکی از شهرهای مهم جهان اسلام به شمار می‌رود.

اهمیت این سرمایه عظیم و ارزشمند الهی و طرح توسعه آن که بنام صحن حضرت فاطمه زهرا (س) نامگذاری شده از یک سو و حضور جمعیت میلیونی بخصوص در مناسبت‌های خاص و مذهبی که اهمیت حفاظت از آن را در صدر مراکز حیاتی قرار میدهد و همچنین سابقه تهدیدات حرم‌های ائمه به ویژه در سالیان اخیر از طرف دیگر، لزوم توجه ویژه به مراقبت، حراست و حفاظت از آن زیرساخت معنوی را در مقابل تهدیدات مختلف دوچندان می‌کند.

طرح توسعه حرم مطهر علوی در حال حاضر مهمترین پروژه ساختمانی عالم تشیع محسوب می‌گردد و باید اذعان نمود که با توجه به شأن و شخصیت مولای متقیان امام علی (ع) هرچه بیشتر به این بنا توجه شود پسندیده تر است.

نزدیک به چهار قرن است که بنای ارزشمند حرم مطهر امیرالمومنین امام علی (ع) احداث گردیده و دچار تغییرات چشمگیری نشده است. مجموعه طرح توسعه حرم مطهر علوی که به نام صحن حضرت فاطمه زهرا (س) در حال ساخت می‌باشد، در طول از

۱۰ ■ شکوه معماری اسلامی در صحن حضرت فاطمه زهرا (س) نجف

ضلع غربی ساختمان قدیمی حرم آغاز شده و تا خیابان محیطی شهر قدیم ادامه می‌یابد همچنین در عرض محدود به دو خیابان اصلی امام صادق (ع) در جنوب و امام زین العابدین (ع) در شمال می‌باشد. زمین به دست آمده مستطیلی می‌شود که طول آن حدود ۴۰۰ متر و عرض آن ۱۵۰ متر می‌باشد که مساحت حدود ۶۰۰۰۰ متر مربع را تشکیل می‌دهد. مجموعه طراحی شده، مجموعه‌ای است هماهنگ و سازگار با کالبد موجود حرم مطهر که برحسب نیاز مردم و لزوم پاسخگویی به اهداف زیارتی - خدماتی و با تکیه بر بعد زیارتی در نظر گرفته شده است. کالبد این بنا که روح و معنای معماری اصیل اسلامی در آن دمیده شده است، با قرارگیری در کنار بنای تاریخی و ارزشمند حرم مطهر که دستکم قدمتی ۱۰۰ ساله دارد، کلیتی واحد و منسجم را شکل داده است که در جزء جزء آن هدف تأمین آسایش و سهولت استفاده برای زائران و محبان امیرمؤمنان علی (ع) مد نظر قرار دارد. (گزارش جامع مطالعات ۱۳۸۱: ۱۲)